

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ELSŐ SEKCIÓ

CSÚCS kontra MAGYARORSZÁG

(Kérelem száma: 75260/17)

ÍTELET

STRASBOURG

2021. április 15.

A jelen ítélet végleges, de szerkesztői változtatások lehetségesek.

A Csúcs kontra Magyarország ügyben

az Emberi Jogok Európai Bírósága, az alábbi összetételű tanácsként eljárva:

Alena Poláčková, *Elnök,*

Paczolay Péter,

Raffaele Sabato, *bírák,*

és Liv Tigerstedt, *Helyettes Szekció Jegyzőkönyv-vezető,*
tekintettel az alábbiakra:

Csúcs Viktor Zsombor úr, magyar állampolgár („a kérelmező”) Magyarország ellen, az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Egyezmény („az Egyezmény”) 34. Cikke alapján 2017. október 20-án benyújtott (75260/17. számú) kérelme;

döntés arról, hogy a kérelemről értesítik a magyar kormányt („a Kormány”);

a felek észrevételei;

2021. március 16. napján zárt tanácskozáson,

a fenti napon kelt alábbi ítéletet hozza:

BEVEZETŐ

1. Az ügy tárgya a kérelmező rendőri bántalmazása.

A TÉNYÁLLÁS

2. A kérelmező 1993-ban született és Budapesten él. A kérelmezőt Fazekas T. úr, Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte.

3. A Kormányt Tallódi Z. úr, az Igazságügyi Minisztérium alkalmazottja képviselte.

4. A tényállás a felek előadása alapján a következőképpen foglalható össze.

5. A kérelmező 2016. június 25-én, este 10 óra tájt egy irodaház előtt parkolt a kocsijával. Ekkor két rendőr jelent meg és azt állították, hogy vezetés közben használta mobiltelefonját. A kérelmező ezt határozottan tagadta, majd a jelenlévők vitába bonyolódtak, amelynek során az egyik rendőr meg akarta ragadni a kérelmezőt, aki berohant az irodaházba és a recepciónál állt meg.

A rendőrök erősítést kértek.

6. Nemsokára még három rendőr jelent meg. Ketten közülük végül elfogták a kérelmezőt. A kérelmező előadta, hogy előrángatták a recepciós pult mögül, gyomorba vágták, karját megfogták és így tartották; a rendőrök fogva tartották, a hátára térdeltek és káromkodó kifejezések használata kíséretében megbilincseltek.

7. A későbbiek során a helyi rendőrsre vitték, ahol másfél óráig tartották fogva.

8. A kérelmezőt szabadon bocsátását követően azonnal megvizsgálta egy mentőorvos. Az orvos könnyű testi sérüléseket állapított meg, különösen zúzódásokat a fejen és mindkét csuklón, a bal combon, a farokcsont tájékán és a mellkason és egy horzsolást a bal térden. Az orvos a sérüléseket nyolc napon belül gyógyulónak tartotta.

9. A kérelmező 2016. július 18-án büntető feljelentést tett a Budapesti X. ker. Rendőrkapitányságon. Előadta, hogy rendőri túlkapás áldozatául esett, melynek során szóbeli becsületsértést szenvedett el és testi sérülések érték.

10. A Központi Nyomozó Főügyészség Budapesti Regionális Osztálya ("az Ügyosztály") hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás gyanúja miatt nyomozást rendelt el.

11. Az Ügyosztály 2017. február 15. napján lezárta a nyomozást, megállapítva, hogy a kérelmező feljelentése nem megalapozott.

12. Az Ügyosztály határozata számos különféle bizonyítékon alapult, beleértve a kérelmező feljelentését, a kérelmező rendőrőrsön történt fogva tartásával kapcsolatos dokumentumokat, a járóbeteg ellátás leletét, a mentők által kitöltött nyomtatványokat, a kérelmező által benyújtott dokumentumokat (beleértve az elszenvedett sérülésekről készült fotókat), az irodaház belső biztonsági kamerájának felvételeit és egyéb orvosi leleteket. Tanúként hallgatta meg a kérelmezőt, az incidensnél jelen lévő két biztonsági őrt, a mentőautó sofőrjét és a kísérő ápolónőt. Bűnügyi igazságügyi szakértői véleményt szereztek be, és fotó alapján történő azonosítási eljárást folytatott le. Elemezték és értékelték a külső biztonsági kamera felvételeit; a felvételek szerint az épületen kívül nem történt bántalmazás.

Az érintett rendőröket nem hallgatták meg.

13. Az Ügyosztály arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmező nem teljesítette a rendőri utasításokat, és a jogszerű rendőri intézkedés elkerülése érdekében rohant be az épületbe, melynek folytán a kényszerítés indokolt volt.

14. A kérelmező ügyvédje 2017. március 7. napján panaszt nyújtott be.

15. A Legfőbb Ügyészség 2017. április 11-én elutasította a panaszt. Megállapította, hogy releváns és megfelelő bizonyítási eljárás folyt le, az alsóbb fokú hatóság a tényállást a bizonyítékoknak megfelelően állapította meg és az Ügyosztály megalapozott döntést hozott, amikor azt állapította meg, hogy a kérelmező állításai alaptalanok. Felhívta a kérelmező figyelmét arra, hogy a bírósági eljárás megindítása érdekében pótmagánvádat terjeszthet elő. A kérelmező azonban úgy döntött, hogy nem él ezzel a jogával.

16. A Pesti Központi Kerületi Bíróság külön eljárásban eljárva 2017. október 31-én megszüntette a kérelmezővel szemben közlekedési szabályok megszegése miatt folytatott szabálysértési eljárást, amely mobiltelefon vezetés közbeni használata miatt indult, és szintén megszüntette a helyszín biztosításával kapcsolatos szabálysértés miatt indult eljárást. Megállapította,

hogy a mobiltelefon használatát nem bizonyították, és hogy a kérelmező azért rohant az irodaházba, mert jobban félt a rendőri fenyegetéstől, mint a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés jogkövetkezményeitől.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 3. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSZEGÉSE

17. A kérelmező azt kifogásolta, hogy bántalmazta a rendőrség és az intézkedést követő nyomozás sem volt megfelelő, melyekkel megsértették az Egyezmény 3. Cikkét, amely a következőképpen rendelkezik:

„Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.”

A. Elfogadhatóság

18. A Kormány azzal érvelt, hogy a kérelmező nem merítette ki a rendelkezésére álló hazai jogorvoslatokat, mivel nem élt a pótmagánvádas eljárás lehetőségével.

19. A Bíróság már számos alkalommal kimondta, hogy a kérelmezők a hazai jogorvoslati lehetőségek kimerítésének kötelezettsége keretében nem kötelesek pótmagánvádas eljárást indítani, lényegében azért, mert az ennek keretében lefolytatott eljárás célja ugyanaz, mint a büntető feljelentése (Izd. *Pósa v. Hungary*, no. 40885/16, § 18, 7 July 2020; *R.S. v. Hungary*, no. 65290/14, § 38, 2 July 2019; *M.F. v. Hungary*, no. 45855/12, § 34, 31 October 2017; *R.B. v. Hungary*, no. 64602/12, §§ 60-65, 12 April 2016; és *Borbála Kiss v. Hungary*, no. 59214/11, §§ 25-27, 26 June 2012). Ennélfogva a pótmagánvádas eljárás nem tekinthető olyan hatékony jogorvoslatnak, amelyet az Egyezmény 35. Cikk 1. pontja alapján köteles a kérelmező kimeríteni. Ennél fogva a Kormány a hazai jogorvoslati lehetőségek kimerítésének elmaradásával kapcsolatos előzetes kifogását el kell utasítani.

20. A Bíróság ezen kívül megállapítja, hogy a kérelem az Egyezmény 35. Cikk 3 (a) pontjában foglaltak alapján nem nyilvánvalóan alaptalan és más alapon sem lehet elfogadhatatlannak minősíteni. Ennél fogva a kérelmet elfogadhatónak kell tekinteni.

B. Érdemi kérdések

21. A kérelmező állítása szerint megszegették az Egyezmény 3. Cikkét.

22. A Kormány előadta, hogy a kérelmező egy jogszerű rendőri intézkedés végrehajtását akadályozta, és ez indokolta a panasz tárgyát képező kényszerítő intézkedés alkalmazását, különösen arra is tekintettel, hogy – amint azt a szakszerű és alapos nyomozás is bebizonyított –? az

intézkedés nem lépte túl azt a határt, amely az adott körülmények között szükséges és arányos volt. Az érintett rendőrök meghallgatásának elmaradása indokolt volt, mivel sem gyanúsítottként nem voltak meghallgathatók (mivel nem állt fenn a bűncselekmény alapos gyanúja), sem tanúként (mivel ebben az esetben fennállt volna annak kockázata, hogy a rendőrök saját magukat vádolják).

23. A Bíróság vonatkozó esetjogát számos egyéb ítélet mellett az *M.F. kontra Magyarország* ügyben hozott ítélet tartalmazza (hiv. fent, 42-45. és 51. pontok, további hivatkozásokkal). Ezen kívül, amennyiben egy magánszemély kerül összeütközésbe közhatalmi szervek tisztviselővel, minden olyan fizikai erőszak sérti az emberi méltóságot és eleve az Egyezmény 3. Cikkének sérelmét valósítja meg, hacsak nem az érintett személy eljárása miatt vált feltétlenül szükségessé. Ez az alapelv különösen abban az esetben alkalmazandó, ha a fizikai erőszakot olyan magánszeméllyel szemben alkalmazzák, aki nem adott okot az erőszak alkalmazására, függetlenül attól, hogy a kérdéses személyre milyen hatással van az intézkedés (lsd. *Bouyid v. Belgium* [GC], no. 23380/09, §§ 100-01, ECHR 2015).

24. A Bíróság megállapítja, hogy a kérelmező rendőrökkel bonyolódott vitába, melyet követően bevitték a rendőrszere. Tekintetbe veszi a kérelmező állítását, mely szerint letartóztatása során két rendőr bántalmazta. A rendőrszere történt szabadon bocsátását követően elvégzett orvosi vizsgálat szerint zúzódásokat és egy horzsolást állapított meg.

25. A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmező által elszenvedett sérülések súlyossága elegendő ahhoz, hogy az ügy a 3. Cikk alapján kerüljön vizsgálat alá. Továbbra is tisztázandó, hogy a 3. Cikk alapján megállapítható-e az Állam felelőssége a sérülésekért.

26. A Bíróság megállapítja, hogy a kérelmezőt olyan rendőri beavatkozás során tartóztatták le, amelynek oka annak gyanúja volt, hogy a kérelmező vezetés közben használta a mobiltelefonját. A Bíróság tekintettel van a Kormány azon észrevételére, hogy a rendőrség által alkalmazott kényszerintézkedésre azért volt szükség, mert a kérelmező állítólag egy jogszerű intézkedést akadályozott meg. Azonban, a Bíróság álláspontja szerint a Bíróság úgy látja, hogy a Kormány nem állt elő semmilyen meggyőző vagy hiteles érveléssel, amely magyarázatul vagy indokul szolgált volna az eljárás során alkalmazott erőszak mértékére. Különösen az nem volt tisztázott, hogy a kérelmező részéről pontosan milyen magatartás adott okot olyan reakcióra, amelynek következtében számos sérülést kellett elszenvednie. Figyelembe véve különösen azt, hogy a kérelmezőt végül felmentették a vezetés közben történt mobiltelefon használat és a "helyszín biztosításával kapcsolatos" szabálysértésének vádjáról, a Bíróság úgy találja, hogy a Kormány által az incidenssel kapcsolatos magyarázat nincs összhangban azzal a ténnyel, hogy több bűnüldöző tisztviselő is részt vett az eljárásban, akiktől elvárható lett volna, hogy sérülések okozása nélkül

bonyolítsák le az eljárást. A Bíróság úgy véli, hogy még akkor is ez a helyzet, ha a kérelmező eleinte nem volt hajlandó együttműködni a rendőrökkel. Összefoglalva, a kérelmező az őrizetből egy sor olyan sérüléssel szabadult, mellyel a Kormány nem tud meggyőzően elszámolni (lsd., *mutatis mutandis*, *Réti and Fizli v. Hungary*, no. 31373/11, §§ 32-34, 25 September 2012).

27. Minthogy a Kormány nem bizonyította, hogy a kérelmezővel szembeni erőszak alkalmazását egyértelműen a kérelmező magatartása tette szükségessé, a Bíróság nem juthat más következtetésre, mint annak megállapítására, hogy ez a kényszerítő intézkedés megalázó volt emberi méltóságára nézve és a 3. Cikk súlyos megsértését jelentette.

28. Ezen kívül a Bíróság emlékeztet arra, hogy mindazon esetekben, amikor a kérelmező megalapozott követeléssel áll elő abban a tekintetben, hogy rendőr vagy más állami tisztviselő súlyosan, és a 3. Cikkbe ütköző módon bántalmazta, a szóbanforgó 3. Cikk, együtt olvasva az államoknak az Egyezmény 1. Cikkében található általános kötelezettségével, mely szerint "biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára a jelen Egyezmény I. fejezetében meghatározott jogokat és szabadságokat", úgy értelmezendő mely szerint hatékony hivatalos nyomozást kell lefolytatni. Ennek a nyomozásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a felelősöket azonosítsák és megbüntessék. Ellenkező esetben a kínzás vagy embertelen, megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalma, hiába van ezeknek a jogoknak alapvető jelentősége, a gyakorlatban hatástalan volna, és bizonyos esetekben az állam tisztviselői a felügyeletük alá tartozó emberek rovására gyakorlatilag büntetlenül visszaéléseket követhetnének el (lsd. *Assenov and Others v. Bulgaria*, 28 October 1998, § 102, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII; a hatékony nyomozás követelményével kapcsolatban lsd. *Bouyid*, hiv. fent, 118-23. pontok).

29. A Bíróság megállapítja, hogy a hatóságok a kérelmező panasa alapján alapos nyomozást folytattak le az állításai tekintetében és bőséges elegendő bizonyítékot gyűjtöttek össze. Nem meggyőző azonban, hogy ez a nyomozás elég alapos és hatékony volt ahhoz, hogy megfeleljen a 3. Cikk fent említett követelményeinek.

30. A Bíróság különösen fontosnak tartja megjegyezni, hogy az eljárásban részt vevő rendőröket a hatóságok egyszer sem hallgatták meg. A Bíróság tudomásul veszi a Kormány érvelését, mely szerint a szóban forgó tisztviselőket nem lehetett meghallgatni sem tanúként az önvád veszélye miatt, sem gyanúsítottként, mivel nem állt fenn bűncselekmény alapos gyanúja. A Bíróság ezt az érvelést nem tartja meggyőzőnek, önmagába visszatérő jellegű, amely hatékonyan akadályozta meg, hogy a kérelmező elérje az állítólagos elkövetők kihallgatását, és ennél fogva megfosztották a kérelmezőt attól a lehetőségtől, hogy megkérdőjelezze a rendőrök elmondását az eseményekkel kapcsolatban (lsd. *Nagy v. Hungary* [Tanács], no. 43441/15, § 36, 26 May 2020).

31. Ilyen körülmények között, tekintettel arra, hogy nem folytattak le alapos és hatékony nyomozást a kérelmező ésszerű – és orvosi igazolásokkal alátámasztott – panaszával kapcsolatban, mely szerint rendőri bántalmazás áldozatául esett, a Bíróság megállapítja, hogy eljárási szempontból megsértették az Egyezmény 3. Cikkét.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

32. Az Egyezmény 41. Cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Kár

33. A kérelmező 5.000 Euró összeget követelt nem-vagyoni kár megtérítése jogcímen.

34. A Kormány vitatta ezt a követelést.

35. A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmezőt jelentős sérelem kellett érje a jogsértés miatt, és az általa követelt teljes összeget megítéli.

B. Költségek és kiadások

36. A kérelmező 3.600 Euró költségtérítést is követelt a Bíróság előtti eljárás költségeinek megtérítésére. Ez az összeg 30 jogi munkaóra költsége, amelyet a kérelmező ügyvédje 120 Euró óradíjat alapul véve számított fel a kérelmezőnek.

37. A Kormány vitatta a követelést.

38. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak abban az esetben tarthat igényt költségeinek megtérítésére, ha bizonyítást nyert, hogy azok ténylegesen felmerültek és összegük ésszerű. A jelen ügyben a Bíróság, tekintettel az ügy aktájában található valamennyi iratra és a fenti kritériumokra, a Bíróság a teljes követelt összeget megítéli.

C. Késedelmi kamat

39. A Bíróság megfelelőnek véli, hogy a késedelmi kamat alapjául az Európai Központi Bank által megállapított marginális hitelkamat láb szolgáljon, amelyhez három százalékpontot kell hozzáadni.

A FENTIEK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG,

1. *Kinyilvánítja*, hogy a kérelem elfogadható;

2. *Úgy dönt*, hogy megsértették az Egyezmény 3. Cikkét anyagi jogi tekintetben;
3. *Úgy dönt*, hogy megsértették az Egyezmény 3. Cikkét eljárásjogi tekintetben;
4. *Úgy dönt, hogy*
 - (a) az alperes Állam három hónapon belül az alábbi összegek alperes állam valutájára a fizetés időpontjában átszámított ellenértékét fizesse meg a kérelmezőnek:
 - (i) 5.000 Euró és az erre eső valamennyi adó, nem-vagyoni kár jogcímén
 - (ii) 3.600 Euró és a kérelmezőre ezzel kapcsolatban kiszabható valamennyi adó, költségtérítés jogcímén
 - (b) hogy a fent említett három hónapos időszak lejáratára és a kiegyenlítés közötti időtartamra egyszerű kamatként az Európai Központi Bank által megállapított marginális hitelkamat láb szolgál, amelyhez három százalékpontot kell hozzáadni;

Készült angol nyelven, kihirdetve 2021. április 15. napján, írásban, a Bíróság Szabályainak 77. § 2. és 3. pontja alapján.

Liv Tigerstedt
Helyettes Jegyzőkönyv-vezető

Alena Poláčková
Elnök